

Fredningen

Jeksendalen blev fredet i 1979. Fredningen omfatter ialt 740 ha, beliggende i Hørning, Skanderborg og Århus kommuner i Århus Amt. Fredningen er en landskabsfredning, der skal sikre, at arealerne bevares i den tilstand, de henlå i på fredningstidspunktet, således at områdets karakter oprettholdes. De fredede arealer er, bortset fra opholdsarealet ved Kollens Mølle, privatejede.

Landskabet

Området er en del af en større smeltevandsdal, der strækker sig fra Århus mod vest og sydvest til Solbjerg sø. Jeksendalen er en erosionsdal dannet af overfladestrømningen efter isens bortsmeltning - et fint eksempel på den landskabsformning, det rindende vand kan udøve. Langs Århus Å og Jeksen Bæk veksler landskabet mellem enge, sumpede arealer, skov, overdrev og dyrkede marker. Kolskov og Adslev skov er stærkt kuperede og er for størstedelen løvtræbevokset.

Historien

Vandmøller har eksisteret siden middelalderen. Med den begyndende industrialisering omkring midten af 1800 tallet fik vandmøllerne en central funktion. De leverede kraft til bl.a. at male korn til mel, en ellers langvarig, arbejdskrævende proces. Bodil Mølle fungerede som knivfabrik i 1700-tallet.

I 1997 er opstemningerne i Århus Å ved bl.a. Pinds Mølle og Bodil Mølle's dambrug opkøbt af Århus Amt og fjernet, således at alt vandet løber nu i åens oprindelige leje. Det giver Århus Å et meget mere naturligt forløb og åen fremstår nu som et af amtets flotteste vandløb.

Naturplejen

Naturplejen i området planlægges af Århus Amt og udføres i samarbejde med ejerne. Naturplejen er igangsat på engarealerne langs ådalen med græssende dyr for at få den naturlige engvegetation tilbage.

Andre fredede udflugtsmål

Den sydøstlige del af Århus Amt byder på andre fredede naturområder, som er et besøg værd.

- Gersdorffslund - Herregårdslandskab.
Ingen spec. adgangsforhold udover naturfredn.loven
- Sondrup, Åkjær, Uldrup Bakker - Landskabsfredning
- Rathlousdal - Herregårdslandskab.
- Kysing Fjord - Yngle og rastep. for fugle.
Ingen spec. adgangsforhold udover naturfredn.loven
- Fulden - Landskabsfredn. med Herregård.
- Jølshøj, Tulshøj, Holme Bjerge.
- Brabrand Sø og Århus Ådal - Rigt fugleliv
(folder hos Århus Kommune)
- Stilling, Solbjerg Sø - Landskabsfredning.
- Skårup, Båstrup - Landskabsfredning.

Flora og fauna

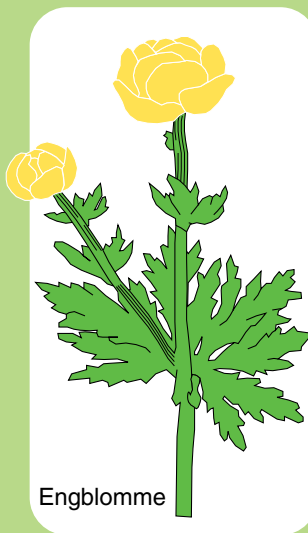
Bestanden af vildt og småfugle er tættest, hvor forskellige landskabstyper mødes. I Jeksendalen findes både å, eng, skov og dyrket jord, og dette alsidige landskab er et godt levested for vildtlevende pattedyr og fugle. Det er ikke blot i yngletiden men også resten af året, at der udfolder sig et rigt dyreliv i området.

Det kan nævnes, at Isfugl og Vandstær, der ellers er sjældne, ses langs åen hele vinteren. Trods eller måske takket være sine farver er Isfuglen ret svær at få øje på. Det er oftest gennem stemmen, et gennemtrængende og meget typisk, hårdt "ziiiii", at man bliver opmærksom på den. Man ser den oftest fare forbi, og da plejer den lyseblå ryg at blinke som et lyn.

Jeksen Bæk har rent vand og huser flere usædvanlige arter af strømelskende ferskvandsinsekter, f.eks. larver af døgnfluer og slørvinger. Mange sommerfugle- og billearter er knyttet til dalens fugtige blomsterrige enge.

Turene

Fra P-pladsen ved Kildedalen går turen, ca. 3.5 km, varighed ca. 1 time, mod nord langs Jeksen Bæk ad skovveje og skovstier gennem varierede skovbevoksninger til Kolskov. Her er der mulighed for at korte turen af i det stærkt kuperede skovterræn.

Engblomme

stjerne. Herved kommer man forbi opholdsarealet ved Kollens Mølle ruin. Turen er på ca. 4.5 km med en varighed af ca. 80 min.

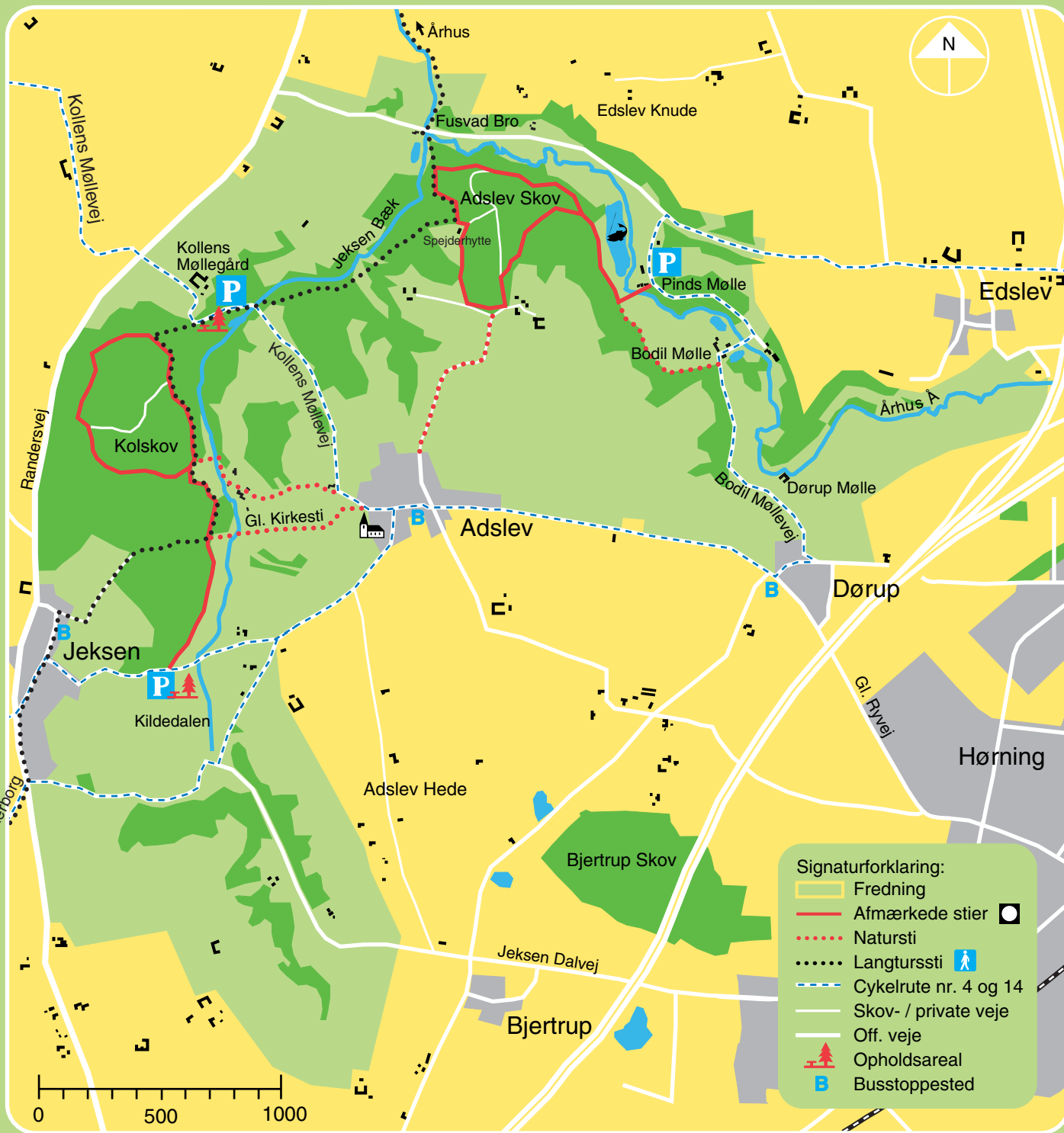

Isfugl

Jeksendalen

- et fredet naturområde

Færdsel og ophold

Selv om du færdes i et fredet område med offentlig adgang, bør du være opmærksom på, at jorden i de fleste tilfælde er privatejet og stadig anvendes til land- og skovbrug. Her gælder naturbeskyttelseslovens almindelige regler for færdsel i naturen. Særligt understreges, at færdsel i området sker på eget ansvar - også på arealer med græssende dyr.

Naturbeskyttelseslovens almindelige regler

Der er adgang til at gå og cykle:

- På anlagte veje og befæstede stier i det åbne land og i skove.

Der er adgang til at gå og opholde sig:

- I offentlige skove – også uden for vejene, dog ikke ophold inden for en afstand af 50 m fra bygninger.
- I private skove – kun på veje og stier
- På udyrkede arealer – der ikke er hegnede

Private områder har begrænsninger

- Man må ikke gøre ophold inden for en afstand af 150 m fra beboelses- og driftsbygninger i skove og på udyrkede arealer.
- Der er kun adgang fra kl. 7 til solnedgang (nov.– feb. fra solopgang til solnedgang).

Kollektive transportmuligheder

Til området kører følgende bus- og rutebilforbindelser:
Linie 59, 109 og 330.

Stierne

Stierne i området kan være primitive, idet man kun har ønsket at sikre, at ruterne er fremkommelige. Ruterne er afmærkede med lave træpæle med et symbol på. Gummistøvler kan være nødvendigt fodtøj på stierne i våde perioder samt i perioder med skovarbejde.

Tips til turen

En kikkert er god at have ved hånden, hvis du er fugleinteressert.

Ved hensynsfuld færden er du med til at værne om naturen til glæde for dig selv og andre.

God tur!

ÅRHUS AMT
NATUR OG MILJØ
Tlf. 89 44 66 66

